

I. Neszmélyi keresztény alkotóművészeti tábor kiállításának szakmai megnyitója

Tisztelt Művészek! Kedves Vendégek!

A Kárpát-medencei Magyarország Evangelizációjáért Alapítvány (KÁMME) a „Kárpát-medencei keresztény alkotóművészet támogatása” program kuratóriumának elnökeként részt venni e munkában számomra különösen fontos és megtisztelő, hiszen magam is Kárpát-medencei magyar vagyok, azon belül is a határon túlra szorult magyar testvéreiért tenni akaró konok székely. A rám bízott felelősség tudatában, művészként és művészettörténészként is az **I. keresztény alkotóművészeti tábor** indításához az alapköveket **Szent II. János Pál pápa**, 1999 húsvétján, a művészekhez írt leveléből idézett szavaival fektettem le:

*„A társadalomnak a művészekre éppúgy szüksége van, mint tudósokra, technikusokra, munkásokra, szakemberekre, hitvallókra, tanítókra, apákra és anyákra. Mindezeknek a művészet azon magasrendű formájával kell szolgálniuk az egyén növekedését és a társadalom fejlődését, ami a nevelés művészete. Ezen belül a művészeknek minden nép műveltségében megvan a maga helyük. **Amennyiben valóban értékes és szép alkotásokat hoznak létre, nemcsak saját népük és az egész emberiség műveltségét gyarapítják, hanem kiemelkedő szolgálatot tesznek a közjónak is.** Miközben ugyanis az egyes művészek különböző hivatása meghatározza sajátos tevékenységüket, utal a vállalandó feladatra, az elvégzendő kemény munkára és az elkerülhetetlen felelősségre. A művész, aki mindezeknek tudatában van, azt is tudja, hogy hiú dicsőségvágytól, népszerűségahajhásztól és egyéni nyereségvágytól függetlenül kell alkotnia. Sajátos etikája, sőt lelkisége van a művészi szolgálatnak, mely a maga módján hozzájárul egy nép életéhez és újjászületéséhez.*

(...) Minden művészi intuíció abból indul ki, amit az érzékek észlelnek, és arra törekszik, hogy átlátva a valóságot értelmezze a benne rejlő misztériumot. (...) A szépség a misztérium titkos írása, utalás az örökkévalóra. Meghívás az élet élvezésére és a jövőről való álmodozásra. (...) kívánom nektek: művészetetek legyen hozzájárulás az igazi szépség ábrázolásához, ami Isten Lelkének tükröződéseként változtassa át az anyagot és nyissa meg az emberek bensőjét az Örökkévaló érzékelésére. Ezt kívánom nektek teljes szívemből.”

Az alkotótábor megnyitásakor felhívtam a művészek figyelmét arra, mennyire fontos, hogy valóságos értékeinket ne torz és ránk erőltetett szemüvegen át nézzük, hanem az önismeret tükrében ismerjük meg azokat – hibáinkkal együtt –, hogy megtudhassuk, milyenek is vagyunk valójában, hol a helyünk a népek sorában és versenyében; mennyit is nyomunk a lelkiismeret, a haza, az emberiség és a Jóisten mérlegén. Kiemeltem, hogy a mai időkben, amikor azt tapasztaljuk, hogy szerte Európában a nemzeti értékek, az egészséges erkölcs, a keresztény kultúra és hit eltörlésén oly sokan fáradoznak, akkor mi, magyarok itt, az anyaországban, a „hegytetőre épített városban”, és mi, magyarok határon túl, egy nemzet vagyunk, testvérek vagyunk, és igazi példamutatásra törekszünk.

Erre kaptak lehetőséget a „Kárpát-medencei keresztény alkotóművészet támogatása” program keretében a résztvevő művészek, és arra is, hogy *tehetségükkel hozzájárulhassanak az igazi szépség ábrázolásához, ami Isten Lelkének tükröződéseként átváltoztatja az anyagot, és megnyitja az emberek bensőjét az Örökkévaló érzékelésére*, ahogy a Szent pápa mondta.

A kuratórium döntése szerint az alkotótábor tematikája **„ÉG ÉS FÖLD KÖZÖTT”**.

Az itt bemutatásra kerülő, az alkotótáborban születő alkotások célja a résztvevő határon túli magyar művészek saját lelkükön átszűrt kortárs válasza e témára. Ugyanakkor szeretnénk általuk felhívni a figyelmet keresztény kulturális és hitbéli értékeinkre, megerősítve nemzettudatunkat és helyes önértékelésünket itt a mai Európa szívében.

És lássuk, hogy a táborban résztvevő 10 határon túli magyar művész közül egyet - egyet kiemelve, kinek mi is a válasza e témára:

A Józsa Judit Galéria hangsúlyos fő falán elhelyezett művekre hívnám fel elsősorban az Önök figyelmét. A középpontban egy kiemelkedő alkotás, **Molnár Imre** grafikusművész *Az evangélista* c. tusrajza látható. A kiállítás meghívóján és plakátján Gedai Csaba fotóművész lefotózta Imre kezét, amint rajzolja e művét. Az első keresztény alkotótábor szempontjából különösen erős szimbólumról van szó. A mai hitevesztett világban, Európa szívében, a Regnum Marianumban, Magyarországon, az anyaországban egy délvidéki, szabadkai művész keze alatt evangélikus születik, mert Molnár Imre művészként így evangelizál.

Másik két nagyméretű grafikája a sötét tónusai ellenére is rendkívül pozitív, sőt öserővel sugárzó *Feltámadás* és az a *Kereszthordozó*, amelyen a személy lehet Krisztus, a választott útján az emberi kegyetlenség kötelékében, de lehet maga a keresztény ember is, akit gyarlóságai gúzsba kötnek, és ennek ellenére egyenes gerinccel áll, mintha nem is érezné keresztjének súlyát, mert a kötelékek alatt, még ha nem is látjuk, de a szívében ott van Krisztus.

Közöttük két nagyméretű egyszer égetett ún. zsengés, földfestékes kerámiatál látható, a legfiatalabb résztvevő, a korondi **Józsa Ildikó** keramikus művei. A *Kegyelem* című alkotás középpontjában „*megteremtette Isten az embert a maga képmására*”, úgy hogy az Isten kegyelméből ki - ki magára ismerhet a középpontba elrejtett tükörben, de ez azt is feltételezi, hogy ki-ki, meglátja magában az őt feltétel nélkül szerető Istent. Az *Ég és Föld* között c. kerámia tálban, mintegy szimbolikus bibliai utalásként meghasad a teremtett világ kerekége és mintegy örökkévaló szimbólumként, e hasadékban Krisztus keresztre feszítve valóban ég és föld között lebeg.

E falon látható még **Molnár László**, délvidéki festőművész több alkotása is az *Ítélet*, a *Halász* és *A babiloni építőmester*. Ez utóbbi igencsak elgondolkodtató, hiszen a kortárs művész mintha arra hívná fel a figyelmünket, hogy emberek a vesztetekbe rohantok... hisz a próféciát látjuk: „*Babilon a királyságok dísze... olyanná lesz, mint Szodoma és Gomorra, amikor földülta őket az Isten. Soha többé nem lakják, és nem lesz hely számára nemzedékről nemzedékre*” (Ézsaiás 13: 19, 20). Az építőmestert itt életben hagyta a Teremtő, alázatosan, térdre rogyva, megpróbálja újrateremteni a romok felett az új tiszta erkölcsű emberi világot.

Láthatjuk továbbá **Molnár Bea** két alkotását, amelyekben az égi világ segítségét kéri a földinek. Az *Angyal* c. pasztellképén, valamint a csodaszép színekben pompázó *Sárkányölő Szent György* c. alkotásán, a jó diadalmaskodik a gonosz felett.

Fenesi Péter *Harangszó* c. festménye számomra nagyon kedves. A **harang**, olyan szakrális tárgy, amely az ég és a föld között függve közvetít a két világ között. Így az *Isten és az ember közötti összekötő kapocs* megtestesítője. A kicsike kis templom a piros, fehér, zöld színek szimbolizálta magyar földre épült, s úgy de úgy tud harangozni, hogy szinte egybeolvad az éggel, a jó Istennel. Hunyadi János 1456. július 22-én a nándorfehérvári diadalban legyőzte a török sereget és megmentette Európát. Mi magyarok jól tudjuk, hogy a déli harangszó, e győzelemért való hálaadás. De vajon a mai Európa tudja-e ezt?

A harangszó Isten hangját jelképezi, amellyel el tudjuk üzni a gonoszt, meg tudjuk tisztítani a lelkünket. Fenesi Péter festő kongatja azt a harangot, melyre e sorok jutnak eszembe: „*ágyúkként zengték a szabadságot, és kiáltották kifelé a világ felé azt érces hangjukon, hogy a szabadság népe a szittya és a magyar nép.*”

Igen, a mai Európában dicső őseinkhez híven, mi vagyunk a keresztény szabadság őrzői!

Fenesi Péter keramikusként *Szent II. János Pál Pápa* portréját mintázta meg az ellene elkövetett merénylet előtt és után, jól látható, hogy a pápa arcán ugyanaz a szent szeretet sugárzik mindkét esetben. *Szent Miklóst*, a görög katolikusok egyik legszeretettebb szentjét a magyar családok házába *házioltárnak* szánja, mert szükségesnek látja az ő jelenlétét mindennapi életünkben.

Az oldalfalon két különleges Passiójelenetet figyelhetünk meg. **Molnár János** grafikus és festőművész *Jézus elfogását* és *Krisztus keresztfeszítését*. E két műben a mai kor szellemére is ráismerünk, a ma élő Júdásokra, a fogukat csikorgatókra, a gátlástalan erőszakos, emberi mivoltukból kivetkőzöttökre, akik bárkit képesek saját céljuk eléréséért keresztre feszíteni, embert, nemzetet, országot és hazát.

Itt ezen a falon láthatóak a *Magyar Örökség* c. tárlatomba mintázott, most újraértelmezett erénydomborműveim közül három: **Hazaszeretet, Összetartás és Erősség**.

A középső kirakatunkban, az alkotótáborunk egyik mentor művésze és a program kuratóriumának tagja, **Madarassy István** Kossuth-díjas ötvös és szobrászművész *Jó pásztor* című nagyméretű szobra mellett, a négy evangélista *János, Márk, Máté és Lukács evangélistát* megjelenítő szobrai állnak. Felhívom a figyelmet, hogy **Madarassy István** szobrászművész a rájellemező sajátos stílusában, olyan egyedülálló technikai megoldással alkotja a rézlemezről hajlított szobrait, amely egyedülálló szerete Európában.

Az oldalfalon középen *Rettegés* címmel **Rózsa Róbert** erdélyi festő olajfestményén, elsőtétül a kép tere és Jézus Krisztust a Getszemáni-kertben térdre roskadva látjuk. A bibliai értelmezésen túl az érzékeny lelkű művész mintha a korunkat leginkább súlytó tényre figyelmeztetne. Ma mindenki fél, retteg valamitől. De mi a mi félelmünk, a Jézus Krisztusához képest? **Rózsa Róbert** három plein air festményét ott látják szemben, *Neszmélyi szigetek, Alkonyat* és *Árnyékban* címmel. Ezekben az Isten teremtette világ, az életöröm, a derű és szépség sugárzik.

Különösen érdekes, hogy az *Ég és Föld* között témát a mellettük látható Kárpátalja-i, beregszászi festő, **Kovács Éva** hogyan látja. Festményének előterében vászonerítővel fedett, asztalon kenyér és a bor, az eucharisziára utal, míg a kép síkját olyan ablakkal nyitja meg, amelyben a távolba út vezet az eltévelyedőket, az útkeresőket, az ég és föld találkozásánál emelt kereszt lábához.

A lépcső feletti falon a fotósok, fotóművészek alkotásait láthatjuk. A teljesség igénye nélkül emelek ki néhányat. Ha Önök közelebről rácsodálkoznak **Steigerwald Tibor: Ecce Homo, Fejfár János: Sírő Neszmélyben, vagy Molnár Edvárd: Ég és föld között c. alkotására, akkor bizony azt az áldást fogják magukon érezni, ami leginkább **Gedai Csaba: Mária a kis Jézussal** című alkotásából árad, a kötöredékeken is átsugárzó szeretettel.**

Kedves Közönség! Az I. Neszmélyi keresztény alkotóművészeti tábor megrendezésével léleképítő munkára hívtuk meg a Kárpát-medencei magyar alkotóművészeket. Úgy érzem, hogy az általunk elvetett mag az az I. keresztény alkotótábor közösségében jó talajra hullott, most szárba szökken, és egyszer majd óriási, erős fává nemesül. A nagy mesterek **Molnár János** festőművész, grafikus, **Madarassy István**, Kossuth-díjas szobrászművész és **Gedai Csaba** fotóművész védőszárnyai alatt műfajtól függetlenül, egymásra is termékeny jó hatást gyakoroltak a jelenlévő művészek. Egymást tiszteletben tartó, elfogadó, jó barátság is szövődött közöttünk, amire az elkövetkezendő években lehet hagyományteremtő folytatást is alapozni. Az a megtiszteltetés ért bennünket, hogy a Keresztényértelmiségi Szövetség elnöke, **Maklár Ákos** atya az alkotóművészeti táborban a záróünnepségünk fénypontjaként áldást mondott, kiemelte a *talentum* Isteni küldetésének fontosságát és a hagyományteremtő keresztény alkotótábor jövőbeni folytatódásának reményével köszönte meg valamennyi szervező és résztvevő eredményes munkáját. Hálásak vagyunk érte!

Jókai Anna Kossuth-Nagydíjas író, a Nemzet Művésze, 2015 augusztusában, a „Magyar örökség II.” c. kiállításom megnyitó ünnepségén ezt mondta, idézem: „*Az igaz művész megpróbál valamit, ami ősi, ami romolhatatlan és múlhatatlan, megpróbál védeni. Ma pedig egy olyan világban élünk, ahol ez a védelem nem mindenkinek fontos. ... tartó cölöpöket kell levernünk a földre, amelyekbe kapaszkodhat az ember, ha sátáni tudatok szabadulnak el a*

földön. Az igazi művész: cölöpverő. Legyen olyan, mint a levert cölöp, amelyik a sivatagban is mutatja, hogy merre van az oázis... ”

Szeretném hangsúlyozni, hogy a KÁMME I. keresztény alkotóművészeti táborában, Neszmélyben, a Kárpát-medencei alkotóművészek az anyaországi szervezőkkel közösen, együtt levertek egy olyan cölöpöt, amelybe lehet kapaszkodni. **A hazaszeretet, az erősség és az összetartozás szimbolikus tartóoszlopát.**

Mi magyarok adtuk a világ legtöbb feltalálóját és tudósát, s az emberiséget jóhiszeműen szolgáltuk. Látjuk, hogy a magyar a magyarral újra testvér lehet, hogy a trianoni határok ellenére elszakadt testvéreink újra magyar állampolgárok lehetnek. S látjuk azt is, hogy milyen veszedelemmel küzdünk, amikor Európa szerte keresztény templomokról kereszteteket vesznek le, hogy mecsetekké alakítsák át azokat. S látjuk azt is, hogy sohase látott helyzetben és módon, mi magyarok a saját nemzeti identitásunkért és örökségünkért vívjuk harcunkat.

Az I. Neszmélyi alkotótábor művészei, az itt kiállító művészek, így vívják a maguk tehetsége és lehetősége szerint a harcukat. Mert ahogy **Szent II. János Pál pápa** mondta:

„Amennyiben valóban értékes és szép alkotásokat hoznak létre, nemcsak saját népü(n)k és az egész emberiség műveltségét gyarapítják, hanem kiemelkedő szolgálatot tesznek a közjónak is.”

Szakmai értékelésem végén kiemelem, hogy a Kárpát-medencei, határon túli magyar alkotók, nemcsak keresztény mivoltukért kell vívják olykor - olykor harcukat, hanem magyarságukért is. Ezért **Kovács Nóri: Magyarok Lenni** c. dalának lélekemelő soraival zárom gondolataimat:

„Magyar lelkünk múltba tekint, s az ősök útján járva

A szeretet magvait hintjük az elvadult világra.

Mária országában újra zöldül a rét,

Ne add fel a magyarságod soha, semmiért!”

(Kovács Nóri: Magyarok Lenni c. dal refrénje)

Elhangzott a Józsa Judit Galériában, Budapesten, a Városház u. 1.-ben.

2019. október 8-án, *Szűz Mária, a Magyarok Nagyasszonya* ünnepnapján

Józsa Judit

kerámiaszobrász, művészettörténész